Trots engagemang – lärare i ingenjörsutbildning lär sällan tillsammans

Populärvetenskaplig sammanfattning av Jesper Samuelsson

Tekniska universitet är centrum för lärande och undervisning. Men visste du att de inte nödvändigtvis är bra exempel på lärande organisationer?

En ny undersökning, med lärarintervjuer från tre svenska tekniska lärosäten, visar att ingenjörslärare sällan lär tillsammans eller av varandra. Samarbete kring undervisning är ofta begränsat till ämneskollegor, och förbättringar sker individuellt snarare än gemensamt. Det leder till att forskare får låg insyn i kollegors arbetssätt och ger svaga incitament till samarbete för att utveckla ingenjörsutbildning.

Samtidigt står svensk ingenjörsutbildning inför många utmaningar: snabb teknikutveckling, ökade krav från samhälle och myndigheter (bland annat rättssäkerhet, breddat deltagande, och hållbar utveckling), minskade resurser till utbildningen relativt kostnader, och återkommande kvalitetsproblem som låg genomströmning, snedrekrytering och studenters psykiska ohälsa. Detta sker i ett läge där behovet av fler ingenjörer i Sverige är större än någonsin.

För att möta dessa krav kan universiteten behöva arbeta på nya sätt. En pusselbit kan vara ett mer medvetet organisatoriskt lärande. Organisatoriskt lärande innebär att organisationen har fungerande sätt att inhämta, bearbeta, förändra och bevara kunskap över tid. Det betyder att kunskap stannar inom organisationen även om den eller de personer som först kom på idén, har lämnat. Genom att förstå hur detta fungerar i akademin, går det att identifiera hinder som bromsar lärande och skapa strukturer som stödjer samarbete och erfarenhetsutbyte om utmaningar och lösningar. Det kan vara särskilt användbart för ledare och chefer i akademin för att utforma bättre rutiner, värderingar och samtal om undervisning.

Svenska forskare kan även få en bättre arbetsmiljö. Det är särskilt viktigt eftersom många lärare i dag arbetar med undervisningsutveckling på egen hand, ibland utanför sin avlönade arbetstid. Samuelssons undersökning ger indikatorer på att gemensamt utvecklingsarbete inte bara ger bättre undervisning – det kan också bidra till större trygghet, inspiration och kollegialt stöd.

Tekniska universitet har alltså engagerade lärare – men utvecklingen sker ofta trots organisatoriskt lärande, inte tack vare det. Det saknas ofta rätt incitament för att skapa en delad förståelse för utmaningar och lösningar i undervisningen. För att möta framtida krav kan det behövas trygga forum för kollektiv reflektion, och stödja kollegialt ägandeskap av lärande och undervisning. Det är en möjlighet lärosätena snart kan behöva ta tillvara – både för studenternas och lärarnas skull.

Info-box 1: Så kan du förbättra organisatoriskt lärande i ingenjörsutbildning!

- Uppmuntra kollegialt ägandeskap av lärande och utveckling
- Inför små stöttande och långsiktiga utvecklingsteam
- Skapa regelbundna sammanhang för pedagogisk reflektion
- Stärk synligheten för genomfört förändringsarbete
- Reducera byråkratiska hinder för utvecklingsarbete